

Силабус дисципліни «Державне регулювання економіки»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Державне регулювання економіки

Спеціальність: **123** Комп'ютерна інженерія

Освітні програми: ОП «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях»; ОП «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях»

Ступінь: Бакалавр

Підсумковий контроль: Залік

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації в контексті державного регулювання економіки: виявлення суттєвих даних, порівняння регуляторних альтернатив, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, аналітичних робіт і презентацій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати поняття державної економічної політики, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність та готовність працювати в команді під час групового аналізу кейсів із регуляторної практики. • аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію з питань ДРЕ; • виділяти головне та узагальнювати результати досліджень; • планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; • коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; • брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння сутності державного регулювання економіки, його функцій та ролі в забезпеченні сталого розвитку. Знання принципів формування та реалізації державної економічної політики, системи державних інститутів та інструментів регуляторного впливу на економіку. Здатність аналізувати фінансову, монетарну, структурну та соціальну політику держави; оцінювати ефективність регуляторних заходів; застосовувати інформаційні системи та технології для аналізу економічної політики в умовах цифрової трансформації. • оцінювати стан державного регулювання за ключовими макроекономічними показниками; • визначати роль і функції держави в ринковій економіці; • характеризувати основні напрями та інструменти економічної політики; • орієнтуватися в механізмах бюджетно-фінансового та монетарного регулювання; • пояснювати вплив регуляторного середовища на господарську діяльність та ІТ-сектор.	Результати навчання Пояснювати сутність категорій державного регулювання: економічна політика, фінансова і монетарна політика, структурне регулювання, антимонопольна політика, державні інвестиції, регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Аналізувати основні показники ефективності державного регулювання для виявлення сильних і слабких сторін. Характеризувати систему органів державного регулювання та їх повноваження, застосовувати методи оцінки регуляторного впливу, визначати основні тенденції та робити висновки щодо ефективності економічної політики держави в умовах євроінтеграції та воєнного часу. • пояснювати зміст ключових понять і категорій ДРЕ; • аналізувати структуру та динаміку державних доходів і видатків; • визначати показники ефективності регуляторної політики; • застосовувати базові методи оцінки державних програм і заходів; • використовувати інформаційні ресурси для прийняття обґрунтованих висновків.
---	---	---

Теоретичні основи державного регулювання економіки

Тема 1.1

Держава як суб'єкт економічного регулювання.

Сутність, об'єктивна необхідність і функції ДРЕ, еволюція теорій державного втручання в економіку, провали ринку та провали держави.

Тема 1.2

Система методів і форм державного регулювання економіки: правові, адміністративні та економічні методи; пряме і непряме регулювання; нормативно-правова база в Україні.

Тема 1.3

Державне планування та прогнозування в економіці.

Стратегічне прогнозування, індикативне планування, програмно-цільовий метод, цифровізація системи державного управління.

Фінансово-кредитне та монетарне регулювання

Тема 2.1

Бюджетно-фінансова політика держави. Державний бюджет, податкове регулювання, бюджетний дефіцит і державний борг, бюджетна децентралізація в Україні.

Тема 2.2

Монетарна та кредитно-грошова політика. Інструменти НБУ, регулювання інфляції, валютне регулювання, монетарна політика в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Тема 2.3

Регулювання фінансового сектору. Державне регулювання банківської системи, страхового ринку та ринку цінних паперів; фінансова стабільність і нагляд.

Тема 2.4

Державне регулювання цін та антиінфляційна політика. Методи цінового регулювання, державні субсидії та дотації, регулювання тарифів природних монополій.

Структурна, інноваційна та антимонопольна політика

Тема 3.1

Структурна та промислова політика держави: сутність, цілі, інструменти, особливості структурного регулювання в умовах воєнного часу та повоєнної відбудови.

Тема 3.2

Державне регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності. Стимулювання інвестицій, державна підтримка R&D, цифрова трансформація економіки та регулювання IT-сектору.

Тема 3.3

Антимонопольна політика держави. Захист конкуренції, діяльність АМКУ, регулювання природних монополій, захист прав споживачів та інтелектуальної власності.

Тема 3.4

Регулювання підприємницької діяльності та дерегуляція. Ліцензування, дозвільна система, реєстрація бізнесу, реформа регуляторного середовища України в контексті євроінтеграції.

Соціальна, зовнішньоекономічна та екологічна політика держави

Тема 4.1

Соціальна політика та регулювання ринку праці. Зайнятість, оплата праці, соціальний захист, пенсійна реформа, державне регулювання ринку праці в умовах воєнного стану.

Тема 4.2

Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Торговельна політика, митне регулювання, валютний контроль, інтеграція до ЄС та адаптація законодавства.

Тема 4.3

Екологічна та регіональна політика держави. Державне регулювання природокористування, «зелена» економіка, регіональна державна політика, фінансове вирівнювання.

Тема 4.4

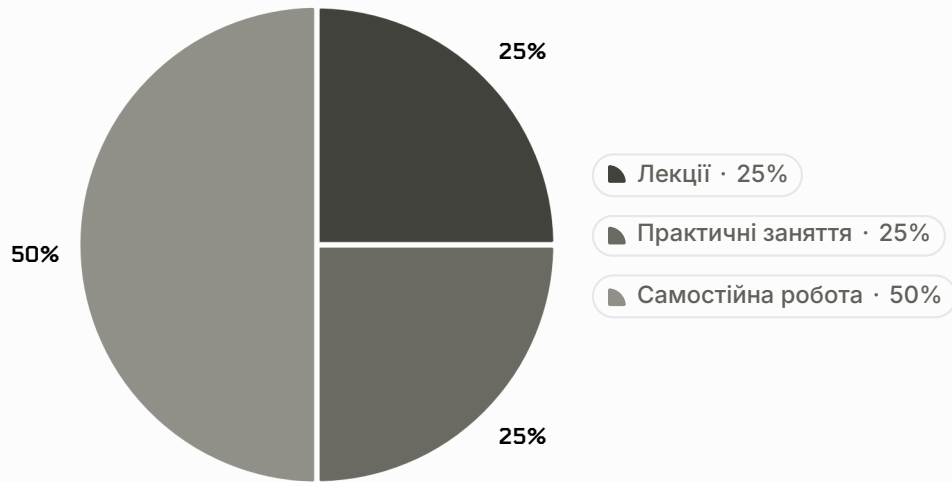
Державне регулювання в умовах цифрової трансформації. Електронне урядування, регулювання цифрової економіки, кібербезпека як об'єкт державної політики, е-послуги та Дія.

Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Держава як суб'єкт регулювання	2	2	4
	Тема 1.2 — Методи та форми ДРЕ	2	2	4
	Тема 1.3 — Планування та прогнозування	4	4	6
Модуль 2	Тема 2.1 — Бюджетно-фінансова політика	4	4	6
	Тема 2.2 — Монетарна політика	4	4	6
	Тема 2.3 — Регулювання фінансового сектору	2	2	4
	Тема 2.4 — Цінове регулювання	2	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 — Структурна політика	2	2	4
	Тема 3.2 — Інвестиційна та інноваційна політика	2	2	4
	Тема 3.3 — Антимонопольна політика	2	2	4
	Тема 3.4 — Регулювання підприємництва	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 — Соціальна політика	2	2	4
	Тема 4.2 — Зовнішньоекономічна діяльність	2	2	4
	Тема 4.3 — Екологічна та регіональна політика	2	2	4
	Тема 4.4 — Цифрова трансформація та ДРЕ	2	2	4
Разом		36	36	66

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу з ДРЕ
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач і кейсів
- **Самостійна робота (60 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з джерелами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками та посібниками з державного регулювання економіки (Мельникова, Шашина, Сенишин та ін.), Конституцією України, Господарським і Бюджетним кодексами, законами про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття, порівнювати різні підходи до трактування регуляторних механізмів.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Міністерства фінансів України (mof.gov.ua), Міністерства економіки (me.gov.ua), Національного банку України (bank.gov.ua), Верховної Ради (zakon.rada.gov.ua), Антимонопольного комітету (amcu.gov.ua) та Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua). Аналіз звітів, бюджетних декларацій, програм економічного розвитку, пошук актуальної інформації для навчальних завдань.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань щодо оцінки ефективності регуляторних заходів держави, аналізу бюджетної і монетарної політики; розрахункових завдань із бюджетного регулювання, аналізу державного боргу та макроекономічних показників; підготовка есе, аналітичних записок та міні-досліджень з актуальних питань державної економічної політики України в умовах воєнного часу та євроінтеграції.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів аналізу регуляторних заходів; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів, визначень і класифікацій; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів та розв'язання типових завдань з аналізу державної економічної політики.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та розрахункові вправи за темами змістовного модуля, тестові опитування.

Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу з державного регулювання. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне аналітичне завдання або реферат, що охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, аналіз регуляторних механізмів, оцінка ефективності державних програм). Оцінюються повнота відповіді, правильність аналізу та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль — Залік

Залік відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Державне регулювання економіки» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері фінансів, обліку та управління інформаційними системами. Такий підхід сприяє розумінню регуляторних процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань в ІТ-середовищі.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із регуляторної практики України та ЄС; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних ситуацій державної економічної політики України; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки щодо ефективності регуляторних заходів.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (аналіз бюджетних показників, оцінка монетарної політики, розрахунок регуляторного навантаження); відпрацювання алгоритмів економічного аналізу.
Дискусії Обговорення актуальних питань державної економічної політики України (бюджетна консолідація, дерегуляція, цифрове урядування, євроінтеграція); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Конституції, Бюджетного і Господарського кодексів, законів про державне прогнозування, антимонопольне законодавство; формування навичок роботи з правовою базою.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою ДРЕ; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації з використанням цифрових інструментів.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей з питань державного регулювання економіки.		
 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітніми програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».		

Рекомендована література та ресурси

1. Мельникова О. Державне регулювання економіки : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня [Електронне видання]. — Харків : ХНПУ, 2023. — 105 с.
2. Шашина М. В. Державне регулювання економіки : навчальний посібник до виконання практичних занять [Електронний ресурс]. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. — 50 с. — URL: <https://ela.kpi.ua>
3. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
4. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
5. Тульчинська С. О., Покровська Н. М. Макроекономіка : практикум [Електронний ресурс]. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. — 154 с.
6. Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В. Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
7. Єршова О. О., Гончаренко І. М. Сучасні моделі управління розвитком бізнесу: сутність, види, інноваційні бізнес-моделі. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2022. — № 2(7). — С. 75.
8. Петруня Ю. Є., Задоя А. О. Економіка: базовий курс : навч. посіб. [Електронне видання]. 6-те вид., переробл. і доп. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 265 с.
9. Якименко І. Л., Петрашко Л. П. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти : підручник. — Київ : НУХТ, 2022. — 337 с.
10. Чередніченко О. О., Мірзоєва Т. В., Степасюк Л. М., Томашевська О. А. Економіка розвитку : навч. посіб. — Київ : Компрінт, 2022. — 405 с.
11. Конституція України (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
12. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
13. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
14. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 № 1602-III (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>
15. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 № 2210-III (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>
16. Міністерство економіки України. — URL: <https://me.gov.ua/>
17. Міністерство фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
18. Національний банк України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
19. Антимонопольний комітет України. — URL: <https://amcu.gov.ua/>
20. Державна служба статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
23. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
25. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>